

Sąd Arbitrażowy w Sprawach Szkód Łowieckich

Arbitrzy

Krzysztof S. Grochalski
Parzniew, 29 sierpnia 2022 r.

Cel powołania Sądu Arbitrażowego

- ▶ Minimalizacja negatywnych konsekwencji sporów o odszkodowania łowieckie
- ▶ Przyspieszenie rozpatrywania spraw
- ▶ Obniżenie kosztów proceduralnych

Rola arbitrów

- ▶ Realizacja założeń Sądu
- ▶ Budowanie pozytywnego wizerunku Sądu
- ▶ Promowanie polubownego rozwiązywania spraw sądowych
- ▶ Stałe podnoszenie kwalifikacji własnych
- ▶ Wzajemne wsparcie w procedowaniu spraw
- ▶ Baczenie na przestrzeganie Regulaminu

Obowiązki Arbitrów

- ▶ Bezstronność
- ▶ Niezależność
  - ➔ Jawność listy arbitrów
  - ➔ Instytucja wyłączenia arbitra
- ▶ Sprawność
- ▶ Efektywność
  - ➔ Instytucja odwołania arbitra

Obowiązki arbitrów

- ▶ Zapewnienie wykonalności wyroku arbitrażowego
  - ➔ sądowa kontrola wyroku:
    - nadanie wykonalności wyrokowi
    - skarga o uchylenie wyroku
- ▶ Dążenie do ugodowego załatwienia sprawy
- ▶ Zachowanie poufności: nieujawnianie przez arbitra faktu prowadzenia postępowania, nieujawnianie treści wyroku oraz postanowień, nieujawnianie treści dokumentów składanych przez strony

Procedura

Podział kompetencji

organizacyjno-wspomagające → Prezes Sądu

rozpoznawczo-orzecznicze → Arbitrzy

Czynności wstępne

- 1) Badanie właściwości rzeczowej Sądu tj. czy sprawa dotyczy szkód łowieckich w rozumieniu ustawy Prawo łowieckie - art. 46 ust. 1, czyli szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniiele i sarny oraz przy wykonywaniu polowania
- 2) Przyjęcie sprawy w razie uznania właściwości rzeczowej Sądu; w razie braku takiej właściwości następuje zwrot pozwu
- 3) Sprawdzenie wymogów formalnych dotyczących pozwu: warunki formalne pozwu, wniesienie opłaty, doręczenie powodowi listy arbitrów i wezwanie do przedstawienia kandydatur na arbitrów (termin nie krótszy niż 7 dni), o ile przy pozwie nie ma wskazania arbitrów, sprawdzenie zapisu na sąd polubowny i akceptacji regulaminu przez powoda
- 4) Po uzupełnieniu braków formalnych pozwu następuje doręczenie pozwu drugiej stronie wraz z pouczeniami i wezwaniem do złożenia oświadczenia o wyrażeniu zgody na sąd polubowny i akceptacji regulaminu

Moment kluczowy procedury

- ▶ Zgoda pozwanego na sąd polubowny → dalsze procedowanie sprawy
- ▶ Brak zgody pozwanego na sąd polubowny → informacja dla powoda - zwrot pozwu oraz opłaty (brak dalszych działań) → sprawa do sądu powszechnego

Zapis na sąd polubowny

- ▶ Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron, w której należy wskazać
- ▶ Zapis na sąd polubowny to umowa stron, w której wskazują one przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć
- ▶ Zapis na sąd polubowny może wskazywać stały sąd polubowny jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, wiąże je Regulamin Sądu obowiązujący w dacie wniesienia pozwu
- ▶ Zapis na sąd polubowny powinien być sporządzony na piśmie

Zapis na sąd polubowny

- ▶ Wymaganie dotyczące formy zapisu na sąd polubowny jest spełnione także wtedy, gdy zapis zamieszczony został w wymienionych między stronami pismach lub oświadczeniach złożonych za pomocą środków porozumiewania się na odległość, które pozwalają utrwalić ich treść
- ▶ Powołanie się w umowie na dokument zawierający postanowienie o poddaniu sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spełnia wymagania dotyczące formy zapisu na sąd polubowny, jeżeli umowa ta jest sporządzona na piśmie, a to powołanie się jest tego rodzaju, że czyni zapis częścią składową umowy

Organizacja postępowania

Powołanie arbitrów:

- 1) odrębnie do każdej sprawy
- 2) strony wskazują po dwóch arbitrów zaznaczając, który z nich ma być powołany w pierwszej kolejności; arbitrów powołuje Prezes Sądu zgodnie ze wskazaniem kolejności
- 3) wyłonienie trzeciego arbitra - losowanie z pozostałych dwóch zgłoszonych przez strony. Regulamin nie określa procedury losowania
możliwe warianty: obecność przy losowaniu stron (ich pełnomocników), obecność członka Rady Sądu Arbitrażowego, losowanie *on-line* (kamerka).
- 4) jeśli strony wskażą tych samych dwóch arbitrów wówczas trzeci jest losowany spośród wszystkich arbitrów

Powołanie arbitrów

5) jeśli strony wskażą wspólnie jednego arbitra oraz pozostałych dwóch (innych) wówczas ten wskazany wspólnie jest powoływany do Sądu i będzie arbitrem-przewodniczącym, zaś pozostałych dwóch powołuje się do zespołu arbitrów

6) Jeśli jednak strona nie wskaże arbitrów bądź wskaże tylko jednego arbitra wówczas do Zespołu Arbitrów powołuje się drugiego wskazanego przez drugą stronę arbitra, a trzeciego losuje spośród wszystkich arbitrów (jeśli pierwsza strona nie wskazała żadnego arbitra)

Arbitra-przewodniczącego, jeśli nie wynika to z powyższych regulacji, wyznacza Prezes Sądu. To dyskrecjonalna władza Prezesa; wybór będzie konsultowany z arbitrami powoływanymi do danego zespołu. Prezes Sądu będzie brał pod uwagę doświadczenie arbitrów w odniesieniu do przedmiotu postępowania

Oświadczenia arbitrów

Przed formalnym powołaniem arbitrów Prezes Sądu kieruje do nich zapytanie czy podejmują się funkcji

Przyjęcie funkcji następuje poprzez oświadczenie arbitra, że ją przyjmuje, zapewnia o swojej fachowości, bezstronności i niezależności oraz, że dysponuje czasem do rozpatrzenia sprawy. Prezes Sądu w piśmie do arbitrów określa termin, będzie to termin krótki - kilkudniowy. W piśmie będzie podawany niezbędny zakres informacji, tak by arbiter wiedział czego sprawa dotyczy i kim są strony postępowania oraz ich pełnomocnicy

Oświadczenie arbitra będzie składane na formularzu w celu uniknięcia ewentualnych braków w treści oświadczenia

Jeśli arbiter nie złoży oświadczenia w określonym terminie Prezes Sądu powiadamia o tym stronę desygnującą arbitra z wnioskiem o wskazanie kolejnego

Powołanie arbitrów

Postanowienie Prezesa Sądu doręczane stronom (pełnomocnikom), arbitrom, wraz z oświadczeniami o jakich mowa wyżej

Arbitrzy otrzymują akta sprawy. Oryginały akt sprawy są w Sądzie, arbitrzy otrzymują kopie robocze

Ważny problem!

Czy strona ma prawo kontaktować się z arbitrem przed wskazaniem go?

Nie ma zakazu, ale kontakt może dotyczyć jedynie przedstawienia sprawy (bez wyrażania przez arbitra stanowiska) i tego czy arbiter podejmie się funkcji. Jeśli taki kontakt będzie arbiter jest obowiązany te informację ujawnić w oświadczeniu o jakim mowa

Jeśli arbiter dowie się o zdarzeniach, które mogą podważyć jego oświadczenie niezwłocznie, pisemnie powiadamia o tym prezesa Sądu szczegółowo przedstawiając problem

Wyłączenie arbitra

Uzasadnione wątpliwości co do fachowości, bezstronności lub niezależności arbitra

Procedurę wyłączenia inicjuje strona poprzez uzasadniony wniosek. Wniosek doręcza się drugiej stronie oraz arbitrowi, którego wniosek dotyczy

Wniosek może być złożony przed rozprawą, jak i w jej trakcie

Rozpoznanie wniosku o wyłączenie

Arbiter może wyłączyć się samodzielnie, ma na to czas do rozpatrzenia wniosku przez prezesa Sądu → umorzenie postępowania w sprawie wyłączenia

Jeżeli arbiter ustępuje w związku z żądaniem jego wyłączenia, nie oznacza to samo przez się, że żądanie to było uzasadnione

Jeśli arbiter się nie wyłączy, wówczas wniosek rozpatruje Prezes, który może wniosek uwzględnić i wyłączyć arbitra albo wniosek oddalić. Postanowienie Prezesa doręcza się stronom i podlega ono zaskarżeniu do Rady Sądu Arbitrażowego

Jeśli wniosek złożono w trakcie rozprawy Zespół Arbitrów może postanowić o zawieszeniu postępowania do czasu rozpatrzenia wniosku; zasadą jest jednak procedowanie

Skutki wyłączenia arbitra

Konieczność powołania nowego arbitra

Zespół Arbitrów ustala postanowieniem zakres czynności, które należy powtórzyć z udziałem nowo powołanego arbitra

Zaleca się by w tym zakresie Zespół Arbitrów zasięgnął stanowiska stron

Rozstrzygnięcie Zespołu Arbitrów w zakresie powtórzenia czynności podlega zaskarżeniu do Rady Sądu Arbitrażowego

Odwołanie arbitra

Odwołanie przeprowadza Rada Sądu Arbitrażowego;

Przesłanki merytoryczne:

→ nienależyte wykonywanie obowiązków, w szczególności gdy zaniechania bądź działania grożą zwłoką w rozpatrzeniu sprawy

→ ustąpienia arbitra; oświadczenie arbitra następuje na piśmie i wymaga podania przyczyn. To ważne, gdyż zgodnie z art. 1175 k.p.c. jeżeli ustąpienie nastąpiło bez ważnych powodów, arbiter ponosi odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę (jest to niezależne od odpowiedzialności o jakiej mowa wcześniej)

Przesłanka formalna: wniosek strony lub Prezesa Sądu

Konieczne uzupełnienie składu Zespołu Arbitrów

Rozwinięcie przesłanki merytorycznej

Nienależyte wykonywanie obowiązków, w szczególności gdy zaniechania bądź działania grożą zwłoką w rozpatrzeniu sprawy

Instrument gwarantujący realizację zasady szybkości postępowania

Wyrok ma zapaść w ciągu 6 miesięcy od dnia wniesienia pozwu

PROCEDOWANIE ZESPOŁU ARBITRÓW

Zasady ogólne procedowania

1. Równe traktowanie stron
2. Szybkość i efektywność postępowania
3. Unikanie zbędnych kosztów
4. Prymat ugodowego załatwiania spraw
5. Prawo stron do wypowiedzenia się
6. Prawo stron do przedstawienia twierdzeń i dowodów na ich poparcie
7. Udzielanie niezbędnych pouczeń stronom działającym bez pełnomocników
8. Rozpatrywanie spraw na rozprawie

Przygotowanie rozpoznania sprawy

1. Wyznaczenie przez Zespół Arbitrów referenta sprawy. Nie musi być to arbiter-przewodniczący, choć z racji przysługującego mu wyższego wynagrodzenia raczej powinien być
2. O ile Zespół Arbitrów, ze względu na charakter sporu nie uzna tej czynności za zbędną (postanowienie w tym zakresie jest niezaskarżalne) to arbiter-referent jest zobowiązany do przygotowania harmonogramu rozprawy → dwa tygodnie; następnie doręczenie stronom projektu harmonogramu. Strony mają prawo do wniesienia uwag oraz zastrzeżeń w określonym terminie
  - ▶ Przedmiot harmonogramu: kolejność i terminy składania pism przez strony, terminy i miejsce posiedzeń, terminy i miejsce przeprowadzenia dowodów (w tym zeznań świadków składanych na piśmie), przewidywany termin wydania orzeczenia kończącego postępowanie

Przygotowanie rozpoznania sprawy

3. Zatwierdzenie harmonogramu przez Zespół Arbitrów
4. Możliwe jest posiedzenie organizacyjne w celu omówienia harmonogramu oraz innych zagadnień organizacyjnych. Może odbyć się w trybie *on line* (zasada unikania zbędnych kosztów)
5. Uzgodnienie ze stronami sposobu doręczenia korespondencji; generalnie obowiązuje zasada doręczeń tradycyjnych, inne możliwe sposoby: poczta elektroniczna - ustalenie precyzyjne adresu e-mail (potwierdzanie otrzymania maila, informacje o jego wystaniu - np. SMS wysłany przez arbitra-przewodniczącego)

Przygotowanie rozpoznania sprawy

Uzgodnienie ze stronami czy wyrażają zgodę na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym → konieczna jest pisemna zgoda

Miejsce prowadzenia rozprawy; generalnie Warszawa, jednakże jest możliwość ustalenia innego, bardziej odpowiedniego miejsca

Możliwość odbywania czynności w każdym miejscu, także przy pomocy środków komunikowania się na odległość

Możliwość zobowiązania stron do złożenia dalszych pism procesowych - tylko na zobowiązanie Zespołu Arbitrów

Kwestie kluczowe dla arbitra referenta

Przedmiot sporu

Określone w pozwie żądanie

Przedmiot sporu

Trzy rodzaje spraw leżących w kognicji Sądu:

- ▶ 1) z powództwa rolnika kwestionującego wysokość odszkodowania wynikającego z decyzji nadleśniczego
- ▶ 2) z powództwa koła łowieckiego kwestionującego wysokość odszkodowania wynikającego z decyzji nadleśniczego
- ▶ 3) z powództwa rolnika o zapłatę odszkodowania niewypłaconego w terminie przez koło łowieckie

Żądanie pozwu

- ▶ Określenie czego powód domaga się od pozwanego
- ▶ Zmiana żądania pozwu

Możliwa zmiana o ile nie wpływa na właściwość sądu; jeśli wpływa to zmiana nie podlega uwzględnieniu i Zespół Arbitrów rozpatruje pierwotne żądanie, chyba że strona cofa pozew

- ▶ Cofnięcie pozwu

Dopuszczalność aż do chwili zamknięcia rozprawy. Jeśli cofnięcie nastąpiło po doręczeniu pozwu to skutkiem jest umorzenie postępowania przez Zespół Arbitrów.

Kwestie proceduralne

Połączenie postępowań

Na wniosek stron, wówczas gdy toczy się między nimi dwa bądź więcej postępowań. Zalecana ostrożność; należy ustalić czy połączenie spraw zapewni sprawny przebieg postępowania. Ostrożność jest wymagana tym bardziej, że połączone sprawy rozpatruje Zespół Arbitrów wyznaczony w postępowaniu wszczętym jako pierwsze

Kwestie proceduralne

Zawieszenie postępowania

- na zgodny wniosek stron (nie ma wymogu uzasadnienia)
- na wniosek stron (wymóg uzasadnienia)
- „z urzędu” niemożność prowadzenia sprawy (różne sytuacje)

Zawieszenie postępowania podlega kontroli instancyjnej Rady Sadu Arbitrażowego

Umorzenie postępowania

Sąd Arbitrażowy wydaje postanowienie o **umorzeniu postępowania**, gdy:

- ▶ powód cofnął pozew, chyba że pozwany się temu sprzeciwił, a sąd polubowny uznał, że ma on uzasadniony interes w ostatecznym rozstrzygnięciu sporu
- ▶ stwierdził, że dalsze prowadzenie postępowania stało się z innej przyczyny zbędne lub niemożliwe
- ▶ jeżeli strony zawarły ugodę, a strony nie zawnioskowały o objęcie jej wyrokiem

We wszystkich innych sytuacjach Zespół Arbitrów obowiązany jest wydać wyrok

Rozprawa - informacje ogólne

Rozprawa jest podstawową formą rozpatrzenia merytorycznego sprawy. Za pisemną zgodą stron rozpoznanie sprawy może odbyć się na posiedzeniu niejawnym jedynie z udziałem Arbitrów

Rozprawa jest niejawną; uczestniczą w niej Arbitrzy, strony oraz ich pełnomocnicy oraz świadkowie w czasie składania zeznań. Władze Sądu nie uczestniczą w rozprawie!

Rozprawa składa się z jednego albo kilku posiedzeń Zespołu Arbitrów

Niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionych stron lub ich pełnomocników nie hamuje przeprowadzenia rozprawy, chyba że na uzasadniony wniosek Zespół Arbitrów odracza rozprawę

Rozprawą kieruje arbiter-przewodniczący

Przebieg rozprawy

- 1) Omówienie sprawy przez arbitra-referenta
- 2) Ustalenie kwestii spornych
- 3) Głosy stron - najpierw powód, potem pozwany; strony mają obowiązek oświadczyć się co do wszystkich twierdzeń drugiej strony
- 4) Rozpatrzenie wniosków dowodowych stron w zakresie kwestii spornych (kwestie bezsporne nie wymagają dowodzenia) i ustalenie kolejności przeprowadzania dowodów
- 5) Przeprowadzenie dowodów
- 6) Możliwość zobowiązania stron do złożenia dalszych pism procesowych
- 7) Głosy stron - najpierw powód, potem pozwany
- 8) Zamknięcie rozprawy przez Zespół Arbitrów

Przeprowadzenie dowodów

Dowodami może być wszystko; w praktyce są to dokumenty oraz zeznania świadków i stron. Dowodem są też oględziny

Dowody wnioskuje strony określając przedmiot dowodu i okoliczności jakie dowód ma wykazać.

Zespół Arbitrów może przeprowadzić dowód z urzędu

Dowody dopuszcza bądź odmawia przeprowadzenia dowodu Zespół Arbitrów w drodze postanowienia; może być ono zmienione, ale nie podlega zaskarżeniu.

Ocena dowodu należy tylko do Zespołu Arbitrów

Przeprowadzenie dowodu

Obowiązek arbitrów osobistego zapoznania się z dowodem.

Dowód może być przeprowadzony poza miejscem rozprawy przez Zespół Arbitrów, bądź przez arbitra wyznaczonego przez Zespół z udziałem stron.

Sąd może zwrócić się o przeprowadzenie dowodu lub wykonanie innej czynności do sądu rejonowego, w którego okręgu dowód lub czynność powinna być przeprowadzona. W postępowaniu dowodowym przed sądem rejonowym mogą wziąć udział strony i arbitrzy z prawem zadawania pytań.

Dowód z dokumentu

Dokument to każdy nośnik informacji

Dokumentem są pisma, protokoły oględzin i szacowań, fotografie, szkice, opracowania

Dowody z dokumentów strona przedkłada w oryginale albo uwierzytelnionej przez siebie kopii. Zespół Arbitrów może żądać okazania na rozprawie oryginału dokumentu

Dowód z zeznań świadka

Obecność świadka na rozprawie zapewnia Strona

Zespół Arbitrów może zdecydować o odebraniu od świadka zeznań na piśmie poprzez udzielenie odpowiedzi na pytania Zespołu oraz stron

Świadka należy pouczyć o obowiązku mówienia prawdy i odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań

Zabezpieczenie dowodu. Oględziny

W zależności od stadium sprawy o zabezpieczeniu dowodu (w praktyce będą to oględziny uprawy) decyduje albo Prezes Sądu albo Zespół Arbitrów

Oględziny może przeprowadzić cały Zespół Arbitrów albo wyznaczony członek Zespołu z udziałem stron

O zabezpieczeniu dowodów rozstrzyga się postanowieniem (nie podlega zaskarżeniu)

Prekluzja zarzutów

Jeżeli uchybiono zasadom postępowania przed Sądem, strona, która o powyższym uchybieniu wiedziała, nie może podnieść zarzutu takiego uchybienia przed Sądem, ani też powołać się na takie uchybienie w skardze o uchylenie wyroku sądu polubownego, jeżeli nie podniosła zarzutu niezwłocznie lub w terminie określonym przez strony bądź przepisy niniejszej części

Zamknięcie rozprawy i wyrok

Postanowienie Zespołu Arbitrów o zamknięciu rozprawy otwiera bieg terminu do wydania wyroku (21 dni)

Prezes Sądu może ten termin przedłużyć zawiadamiając o tym Radę Sądu Arbitrażowego

Prezes Sądu może żądać od arbitra-przewodniczącego wyjaśnienia w ciągu 7 dni przyczyn niewydania wyroku w terminie

Sankcją jest wystąpienie przez stronę lub Prezesa Sądu o odwołanie arbitra przez Radę Sądu Arbitrażowego

W razie zaistnienia opisanej wyżej sytuacji należy liczyć się ze skreśleniem arbitra z listy arbitrów Sądu

W razie odwołania arbitra powołuje się nowego arbitra, a Zespół Arbitrów ustala zakres koniecznego powtórzenia czynności (postanowienie zaskarżalne do Rady Sądu)

Narada nad wyrokiem

Narada jest zawsze niejawna; uczestniczą w niej tylko arbitrzy!

Wyrok zapada większością głosów; w razie braku większości rozstrzyga głos przewodniczącego

Wyrok podpisują wszyscy członkowie Zespołu Arbitrów

Arbiter ma prawo do zdania odrębnego; czyni się o tym wzmiankę w treści wyroku

Wyrok i jego uzasadnienie

Wyrok sporządza się na piśmie

Uzasadnienie wyroku sporządza arbiter-referent przy pomocy pozostałych dwóch arbitrów i Prezesa Sądu

W razie zdania odrębnego uzasadnienie sporządza arbiter je zgłaszający w ciągu 14 dni

Wyrok doręcza się stronom. Wyroku nie ogłasza się na rozprawie

Wyrok podlega sprostowaniu (błędy, omyłki, niedokładności) oraz uzupełnieniu (co do kwestii nie rozstrzygniętych w wyroku)

Wyrok może podlegać wyjaśnieniu

Wymogi formalne wyroku

- 1) Oznaczenie arbitrów i stron
- 2) Data i miejsce wydania wyroku
- 3) Wskazanie podstawy właściwości Sądu (zapisu na sąd polubowny)
- 4) Rozstrzygnięcie o żądaniach stron
- 5) Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
- 6) Uzasadnienie zawierające w szczególności motywy rozstrzygnięcia

Podstawy rozstrzygnięcia

- ▶ Sąd rozstrzyga spór według prawa właściwego dla spraw z zakresu szkód łożeckich
- ▶ Sąd nie może powoływać się na ogólne zasady prawa lub zasady słuszności
- ▶ Sąd polubowny bierze jednak pod uwagę ustalone zwyczaje mające zastosowanie do danego stosunku prawnego, a także postanowienia umów pomiędzy dzierżawcami i rolnikami

Opis rozstrzygnięcia w wyroku

Rozstrzygnięcie musi być zawsze pozytywne, w tym sensie wyrok nie może brzmieć „oddala powództwo”

W rozstrzygnięciu należy stwierdzić określone zdarzenie (np. istnienie albo o nieistnienie obowiązku odszkodowawczego) i jego konsekwencje (np. nałożenie na stronę obowiązku zapłaty kwoty pieniędzy tytułem odszkodowania)

Wyrok musi nadawać się do wykonania w drodze egzekucji

Opis rozstrzygnięcia w wyroku

W razie zawarcia przez Strony ugody na ich wniosek opisuje się ją w wyroku

Obowiązują powyższe zasady, przy czym to strony określają wysokości kwot i terminy oraz formę zapłaty odszkodowania

Wykładnia i sprostowanie wyroku

- ▶ Każda ze stron może, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do Sądu Arbitrażowego o rozstrzygnięcie wątpliwości co do treści wyroku. Sąd rozstrzyga wniosek w ciągu dwóch tygodni i jeśli uzna go za zasady to w tym terminie dokonuje wykładni wyroku, która stanowi integralną część wyroku. Wykładni dokonuje się w drodze postanowienia
- ▶ Każda ze stron może, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do sądu polubownego o sprostowanie w tekście wyroku niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych omyłek
- ▶ W terminie miesiąca od dnia wydania wyroku Sąd Arbitrażowy może z urzędu sprostować błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. O dokonanym sprostowaniu sąd polubowny zawiadamia strony
- ▶ Sprostowanie następuje w drodze postanowienia

Uzupełnienie wyroku

Każda ze stron, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do sądu polubownego w terminie miesiąca od dnia otrzymania wyroku z wnioskiem o jego uzupełnienie co do żądań zgłoszonych w postępowaniu, o których sąd polubowny nie orzekł w wyroku

Po rozpoznaniu wniosku sąd polubowny wydaje wyrok uzupełniający w terminie do dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku

Ugoda

- ▶ Jeżeli strony zawarły ugodę ośnowę ugody wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie stanowiącym część protokołu i stwierdza podpisami stron
- ▶ Na wniosek stron Sąd może nadać ugodzie formę wyroku
- ▶ W przypadku zawarcia ugody na pierwszym posiedzeniu, powodowi zwraca się 20% wniesionej opłaty arbitrażowej

Postanowienia

Wydaje je Prezes Sądu albo Zespół Arbitrów

Dotyczą kwestii proceduralnych. Regulamin wymienia zdarzenie wymagające postanowienia. Postanowienie może być wydane w odniesieniu do każdego innego zdarzenia ujawnionego w toku rozpatrywania sprawy

Postanowienia wydane na rozprawie uzasadnia się na wniosek strony. Postanowienia wydane poza rozprawą uzasadnia się z urzędu i doręcza stronom

Koszty postępowania

Zasada unikania zbędnych kosztów

Koszty obejmują: opłatę arbitrażową, wydatki, uzasadnione koszty stron

Wydatki powstają w związku z czynnościami wnioskowanymi przez Strony. Strona składa zaliczkę na poczet wydatków. Zespół Arbitrów może zobowiązać stronę do wniesienia dalszych zaliczek

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania

Rozstrzygnięcie o kosztach należy do kompetencji Zespołu Arbitrów

O kosztach rozstrzyga się na wniosek strony i na podstawie złożonego przez nią spisu kosztów i dowodów ich poniesienia (należy pamiętać o pouczeniu strony o tym wymogu)

W razie zawarcia ugody rozstrzygnięcie o kosztach następuje zgodnie z wolą stron

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania

Zasada wyniku sprawy

Jeśli powód wygrywa sprawę w całości (jego żądanie jest uwzględnione w całości) pełne koszty ponosi przegrywający

Jeśli powód wygrywa sprawę w części koszty rozdziela się proporcjonalnie do wyniku sprawy przyjmując wartość żądania w pozwie i wartość żądania uwzględnionego

Zakończenie obowiązków przez arbitrów

Obowiązki arbitrów kończą się:

- ▶ po wydaniu wyroku, względnie jego uzupełnieniu bądź sprostowaniu lub dokonania wykładni
- ▶ po wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania

Dziękuję za uwagę!